

ІНТЕГРАЦІЯ ДІТЕЙ З ОБМЕЖЕНИМИ МОЖЛИВОСТЯМИ

Дімова О. А.

студентка 3(5) курсу бакалавра
спеціальність 053 «Психологія» ФПСР

Керівник: Дикіна Л. В.

ст. викладач кафедри практичної та клінічної
психології; ФПСР

Актуальність дослідження. Рівень цивілізованості суспільства багато в чому визначається ставленням цього суспільства до маргінальної групи населення, зокрема до дітей з обмеженими функціональними можливостями та їх подальшої соціалізації. Для забезпечення соціально–педагогічної допомоги та підтримки дітей з обмеженими функціональними можливостями фахівцям, які працюють з даною категорією дітей, слід забезпечити: посередництво між особистістю дитини, сім'ї, з одного боку, і суспільством з рівними державними та громадськими структурами – з іншого; роль «третьої особи», ланки між дитиною і мікросередовищем, між дитиною з обмеженими можливостями та здоровим дітьми, сім'єю і суспільством.

Мета дослідження. Мета дослідження є обґрунтування особливостей і специфіки формування особистості дитини у системі інклюзивної освіти України.

Об'єкт дослідження. Система інклюзивної освіти в Україні.

Предмет дослідження. Становлення особистості дитини в системі інклюзивної освіти в Україні.

Практичне значення: Практичне значення одержаних результатів дослідження полягає в можливості використання отриманих результатів для підготовки лекційних, семінарських занять, написання рефератів, доповідей.

Основні результати наукового пошуку можуть бути

використані в навчально–виховному процесі шкіл, а також будуть корисними для організації різних форм роботи з дітьми, які мають особливі потреби [1]. Відповідно до Конвенції ООН про права інвалідів та інших міжнародних документів, необхідними умовами для отримання якісної освіти для дітей з особливими потребами є вміння педагога здійснювати індивідуалізацію та диференціацію навчального процесу, оцінювати розвиток дитини на основі об'єктивних спостережень за її розвитком, розробляти індивідуальні навчальні програми, тісно співпрацювати з батьками дитини й іншими фахівцями. Звісно, для виконання цих та інших завдань педагогу потрібна допомога – з боку адміністрації навчального закладу, інших фахівців, батьків [3]. Але найбільш важливою для педагога є надання допомоги під час самого навчального процесу.

Забезпечення навчальних закладів дидактичними матеріалами покладене на адміністрацію школи. Вона зобов'язана придбати аудіокниги, ноутбуки зі спеціальним програмним забезпеченням, візуалізаціями і навіть налагодити функціонування служби, що допомагає готувати домашні завдання (зачитування книг, лекцій, резюмування матеріалу тощо). Національний центр дистанційної освіти України пропонує адаптивні веб–сервіси, які перетворюють ресурси, створюють та подають документи в доступній і прийнятній формі [2].

Міністерство національної освіти, вищої освіти і наукових досліджень України контролює й підтримує розробку відповідних цифрових ресурсів у процесі навчання дітей з особливими потребами, в тому числі: – «logiral» (la favie) відеосповідальничка для дітей, які страждають аутизмом, доступний на планшетах і комп'ютер, – «мій погляд» (vis ma vue): серйозна гра, спрямована на краще розуміння труднощів, з якими стикаються діти з проблемами зору, доступна на планшетах, комп'ютерах та мережі Інтернет, – «вчи та радій» (learn end joy) – інструмент моніторингу для

безперервного поліпшення і підтримки індивідуального підходу до навчання аутистів та дітей з порушеннями в розвитку, охоплюють математичні знання – рахунок, обчислення, вимірювання і читання: використовуються у материнській та початковій школі, – «читаємо разом» (lire ensemble) – електронні книги, адаптоване програмне забезпечення для глухих та слабочуючих дітей; – «починаємо писати» (entrons dans l'écrit) – освітні навчальні програми, заходи доступні на комп'ютерах, планшетних, щоб набути навичок, необхідних для навчання читання дітей розладами мовлення; – «фантастичний ранець» (le cartable fantastique) – спільна платформа для створення і поширення цифрових ресурсів [2].

Підходить для учнів початкової школи з порушеннями мовлення при вивченні мови. Для дітей–візочників, окрім архітектурно–інженерних пристосувань (пандуси, доріжки, ліфти), традиційно організують навчальний процес так, щоб кількість пересувань для них була мінімальною та комфортною [1]. Заняття у класах, де є такі діти, проходять, наскільки це можливо на перших поверхах навчальних закладів, у класах облаштовані широкі безпорогові двері, а в першому ряду біля них розташовують столи або парти без стільців з достатньою відстанню між ними. метою ефективного впровадження та реалізації інклюзивної освіти діти з особливими потребами, вчителі, асистенти забезпечуються електронними підручниками, мультимедійними засобами, отримують доступ до спеціальних освітніх сайтів та Інтернет–ресурсів. Однак можливість навчатися у загальноосвітніх школах за умови використання моделі інклюзивної освіти сприяє соціальному, емоційному та когнітивному розвитку кожної дитини з особливостями психофізичного розвитку і успішному процесу адаптації в умовах соціуму [4].

Висновок. Обґрунтовано право дітей з особливими потребами на отримання відповідної підтримки установ і

служб охорони здоров'я, соціального захисту, що доповнюють звичайну шкільну систему. Законом встановлюється персоналізований моніторинг з метою забезпечення узгодженості та наступності у навчанні дітей з інвалідністю – індивідуальний план шкільного навчання. Він координує перебіг навчально–виховного процесу та сукупність психологічних, освітніх, соціальних, медичних і парамедичних заходів, які доповнюють формальну освіту, є необхідними для забезпечення якісного процесу едукції. З метою ефективного впровадження інклюзивної освіти діти з особливими потребами, вчителі, асистенти забезпечуються електронними підручниками, мультимедійними засобами, отримують доступ до спеціальних освітніх сайтів та Інтернет–ресурсів. В Україні, як і в більшості країн, де розвинена й активно впроваджується інклюзивна освіта, у контексті інклюзивного навчального закладу введена посада асистента педагога, його відносять до парапрофесіоналів. Це фахівці, які отримали підготовку у галузі педагогіки/інклюзивної освіти та працюють під керівництвом вчителя і підпорядковуються керівнику навчального закладу. Саме вчитель налагоджує зв'язок між батьками, педагогічним персоналом школи, медичними установами, соціальними працівниками та іншими фахівцями, які працюють з особливими дітьми, незалежно від структури, до якої вони належать, а також сприяє обміну інформацією і досвідом між партнерами навчально–виховного процесу, виступає гарантом дотримання й виконання індивідуального плану шкільного навчання.

Література

1. Актуальні проблеми навчання та виховання людей з особливими потребами: зб наук. праць. Київ : Університет «Україна», 2012. № 9 (11). 247 с.
2. Білецька Л., Білецька І. Інклюзивне навчання: перші кроки на Україні. // Дошкільне виховання. 2007. № 4. С.12–15.
3. Будяк Л. В. Організаційно–педагогічні умови інклюзивного

навчання дітей з порушеннями психофізичного розвитку в загальноосвітній сільській школі : автореф. дис.... канд. пед. наук : 13.00.03; Ін-т спец. педагогіки НАПН України. К., 2010. 23 С.

4. Василенко О. М. Соціально-педагогічні умови адаптації молодших школярів з особливими потребами до навчання в загальноосвітній школі : автореф. дис.... канд. пед. наук : 13.00.05 ; Луган. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. Луганськ, 2010. 20 с.